

Nr 587.

Av herr **Onsjö m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 356, angående statsbidrag till tjänstebostäder för folkskolans lärare, m. m.

I propositionen nr 356 har Kungl. Maj:t framlagt förslag angående statsbidrag till tjänstebostäder för folkskolans lärare samt till en allmän revision av de nu gällande bestämmelserna angående dylika tjänstebostäder. Mot de i propositionen anförda huvudprinciperna för denna revision ha vi intet att erinra. Vi registrera med tillfredsställelse, att statsbidrag nu föreslås skola utgå till skoldistrikt, som äga skyldighet att tillhandahålla tjänstebostäder. Eftersom gällande författningar föreskriva, att skyldighet att tillhandahålla tjänstebostad föreligger på orter, där allmän hyresmarknad saknas, har denna skyldighet i praktiken kommit att åvila enbart landsbygdskommuner. Byggandet av tjänstebostäder har för många landsbygdskommuner blivit ekonomiskt betungande. De ha fått påtaga sig vida större kostnader för folkskolväsendet än sådana kommuner, där lärarna kunnat hyra bostäder i den öppna marknaden. Genom de föreslagna nya bestämmelserna med statsbidrag till kommunerna för byggande av tjänstebostäder och hyresavdrag på lärarnas lön kommer större rättvisa att skipas olika kommuner emellan än vad som hittills varit fallet.

Om vi också ge vår anslutning till huvudprinciperna i propositionen kunna vi icke godkänna de i densamma föreslagna grunderna för statsbidrag till skoldistrikt för anskaffande av tjänstebostäder. Statsbidragen ha föreslagits utgå med ett belopp av 12 000 kr. för nybyggnad eller nyanskaffning av bostad för ordinarie folkskollärare och med 8 000 kr. för bostad för annan lärare. Bidragen få dock icke överstiga 40 procent av de styrkta kostnaderna för nyanskaffning av bostad. Dessa belopp äro enligt vår mening för låga. Det torde i huvudsak bli endast landsbygdskommuner, som måste anskaffa tjänstebostäder åt lärare, och då dessa kommuner i de flesta fall ha ett relativt svagt skatteunderlag, borde statsbidrag utgå med högre belopp. I annat fall torde man knappast kunna uppnå det av 1941 års lärarlönesakkunniga eftersträfvade målet, att ett skoldistrikt icke på grund av skyldigheten att hålla tjänstebostad skall nödgas vidkänna större kostnader för sina lärare än de skoldistrikt, som icke ha denna skyldighet.

Vi kunna icke heller finna det riktigt, att statsbidragen maximeras till ett

visst belopp. Det kan ifrågasättas om med nuvarande byggnadskostnader 12 000 resp. 8 000 kr. verkligen täcka 40 procent av kostnaderna för nybyggnad av tjänstebostäder. Skulle byggnadskostnaderna i framtiden komma att stegras ytterligare, kan det bli ekonomiskt betungande för ett skoldistrikt att uppföra tjänstebostäder, om statsbidraget är fastlåst vid en viss, alltför låg summa. Det borde därför vara riktigare att låta statsbidraget utgå med en viss procent av de styrkta kostnaderna. Procenttalet bör enligt vår mening fastställas till 50.

Enligt den föreslagna nya boställsordningen skall det bli en huvudregel, att åt en ordinarie folkskollärare skall anvisas en tjänstebostad med omkring 90 kvadratmeters golvyta och omfattande minst tre rum och kök. En ensamstående lärare skall dock vara skyldig att mottaga en tjänstebostad av mindre storlek, om bostad av den större typen icke står till förfogande. Åt annan lärare än ordinarie folkskollärare skall anvisas bostad om 60 meters golvyta och minst två rum och kök. Det förekommer emellertid icke alltför sällan, att en manlig och en kvinnlig lärare vid samma skola äro gifta med varandra. Enligt de föreslagna bestämmelserna kunna skoldistriktet bli skyldiga att anvisa tjänstebostad åt båda lärarna trots att de äro gifta med varandra. Då man ju måste förutsätta, att ett gift par har gemensamt hushåll, förefaller det skäligen onödigt, att ett skoldistrikt skall ha formell skyldighet att tillhandahålla båda kontrahenterna bostad. Det bör i boställsordningen klart sägas ut, att gifta lärare, som tjänstgöra vid samma skola, böra ha skyldighet att mottaga gemensam tjänstebostad.

Enligt det nya avlöningssystemet få folkskolans lärare själva inköpa bränsle för uppvärmning av bostäderna och ombesörja eldning. Om en tjänstebostad är försedd med centraluppvärmning och värmeledningssystemet omfattar jämväl en eller flera andra tjänstebostäder, äro bostadsinnehavarna gemensamt ansvariga för ombesörjandet av uppvärmningen och bränslekostnaderna. Om någon av bostadsinnehavarna påfördrar detta, är emellertid skoldistriktet skyldigt att ombesörja uppvärmningen och anskaffa bränsle, varvid dock bostadsinnehavarna få lämna ersättning för distriktets självkostnader. Denna bestämmelse, att skoldistriktet kan äläggas att skaffa bränsle och ordna med uppvärmningen, anse vi olämplig. Då huvudprincipen är, att lärarna själva skola bekosta bränslet och svara för eldningen, bör något undantag från denna regel icke äga rum beträffande hus, som innehålla flera tjänstebostäder men icke andra lokaler.

Om en tjänstebostad är försedd med centraluppvärmning och värmeledningssystemet omfattar även annan kommunen tillhörig lokal än tjänstebostad, är skoldistriktet skyldigt att ombesörja uppvärmningen. Bostadsinnehavaren är skyldig att lämna ersättning för det för uppvärmningen av hans bostad proportionsvis använda bränslet, men däremot vill det av förslaget till författningen synas, som om han ej ägde skyldighet att ersätta kostnaderna för

själva eldningen. Enligt vår mening bör bostadsinnehavaren vara förpliktad att även i detta avseende ersätta skoldistriktet dess självkostnader.

Med anledning av vad som sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 356 måtte

dels besluta, att statsbidrag för anskaffande av tjänstebo-städer för folkskolans lärare skall utgå med 50 procent av de styrkta kostnaderna,

dels beakta de synpunkter, som i övrigt anförts i motionen, och dels genom vederbörande utskott låta utarbета de änd-ringar av de i den nämnda propositionen föreslagna författ-ningstexterna, som härigenom bli erforderliga.

Stockholm den 12 november 1946.

J. Onsjö.

Aron Gustafsson

Nils G. Hansson

i Lekåsa.

i Skegrie.

Gunnar Larsson

E. Pettersson,

i Luttra.

Ersbacken.
